

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tilannekatsaus kuntien hyvinvointityöhön Tampereen kaupunkiseudulla vuonna 2023

Hyvinvointipäällikön kuntakierroksen antia ajalta 11.8.- 20.9.2023

Keskusteluun osallistunut kaikista kunnista hyvinvointikoordinaattori (tai vastaava nimike) sekä hyvinvointityön johtamisesta vastaava viranhaltija

Tavoitteet kuntakierrokselle

1. Miltä kuntien oma hyvinvointityö näyttää?
2. Miten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa toimii?
3. Millaista tukea kaupunkiseudun kunnat toivovat hyte-työhön kuntayhtymältä?

VAHVUUDET

- + Hyte-työllä suora ja vaikuttava yhteys kuntien ylimpään johtoon.
- + Työssä mukana kaikki kuntien toimialat sekä yhteistyökumppaneita.
- + Työ vaikuttaa kunnan talousarviovalmisteluun sekä politiikkaohjelmiin.
- + Tyytyväisyys oman kunnan hyte-työn rakenteisiin ja resursointiin.
- + Työn vahva yhteys vapaa-aikapalveluihin.
- + Työ vaikuttaa kunnan johtamiseen ja tuottaa lisäarvoa kuntalaisille.
- + Asukasosallisuus vahvaa.
- + Hyvinvointisuunnitelma yhdistää kuntastrategian ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.

MAHDOLLISUUDET

- + Kunnan ylimmän johdon kiinnostus hyte-asioihin lisääntynyt.
- + Hyvinvointisuunnitelmista tullut aiempaa ohjaavampia -> merkitys lisääntyy.
- + Kunnissa voidaan keskittyä hyten edistämiseen. Tehdä selkeitä valintoja ja viedä ne talousarvioon.
- + Alueellinen hyvinvointisuunnitelma voi luoda yhteistä rakennetta käytännön yhteistyölle.
- + Hyvinvointialue voi toimia tukena: asiantuntija-apua hyte-työn osa-alueisiin.
- + Seututoimisto hyte-työn tukena: koordinaattorien verkosto, lausuntopohjat, tietotuotanto.

HEIKKOUEDET

- Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset: Palvelut notkahtaneet, yhteistyö henkilöriippuvaista, työnjako ei ole selkeä, dialogi kuntien ja hyvinvointialueen välillä puuttuu.
- Hyvinvointialue tuottaa painetta ”varjo-sotepalveluihin” ilman yhteistyötä ja johtamista.
- Hyvinvointialueen prosessit byrokraattisia ja tasapäistäviä. Tiedolla johtaminen ei toteudu.
- Hyten edistämistyö notkahtanut (koordinointi pois sosiaali- ja terveystoimelta).
- Kunnan ylin johto ei käsittele hyte-työtä riittävästi.
- Järjestöavustusten yhteensovittamisessa ei olla onnistuttu.

UHAT

- Hyvinvointialue ohjaa kuntien hyvinvointityötä sivusta, ilman dialogia.
- Hyvinvointialue delegoi omia tehtäviään kunnille, esim. kuntoutus.
- Paikallisen tason hyte-yhteistyö liian henkilöitynyttä.
- Tiukka kuntatalous ja sen vaikutukset hyte-palveluihin ja yhdistysten avustamiseen (ei vahvaa lainsäädäntöä tukemassa).
- Alueellisten hyvinvointisuunnitelmien hyte-tavoitteiden määrä liian suuri -> tavoitteiden saavuttaminen laadukkaasti ei ole mahdollista.
- HYTE-kertoimen rahoitus voi ohjata kuntia keskinäiseen kilpailuun yhteistyön sijaan.
- Valtionavustuksia leikataan -> uhkaa palvelujen kehittämistä ja järjestötoimijoiden toimintaa.

Nostoja tunnistetuista vahvuuksista (S)

Nostoja tunnistetuista vahvuuksista (S)

VAHVUUDET

- + Hyte-työllä suora ja vaikuttava yhteys kuntien ylimpään johtoon.
- + Työssä mukana kaikki kuntien toimialat sekä yhteistyökumppaneita.
- + Työ vaikuttaa kunnan talousarviovalmisteluun sekä politiikkaohjelmiin.
- + Tyytyväisyys oman kunnan hyte-työn rakenteisiin ja resursointiin.
- + Työn vahva yhteys vapaa-aikapalveluihin.
- + Työ vaikuttaa kunnan johtamiseen ja tuottaa lisäarvoa kuntalaisille.
- + Asukasosallisuus vahvaa.
- + Hyvinvointisuunnitelma yhdistää kuntastrategian ja alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet.

Nostoja tunnistetuista heikkouksista (W)

Nostoja tunnistetuista heikkouksista (W)

HEIKKOUEDET

- Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset: Palvelut notkahtaneet, yhteistyö henkilöriippuvaista, työnjako ei ole selkeä, dialogi kuntien ja hyvinvointialueen välillä puuttuu.
- Hyvinvointialue tuottaa painetta "varjo-sotepalveluihin" ilman yhteistyötä ja johtamista.
- Hyvinvointialueen prosessit byrokraattisia ja tasapäistäviä. Tiedolla johtaminen ei toteudu.
- Hyten edistämistyö notkahtanut (koordinointi pois sosiaali- ja terveystoimelta).
- Kunnan ylin johto ei käsittele hyte-työtä riittävästi.
- Järjestöavustusten yhteensovittamisessa ei olla onnistuttu.

Nostoja tunnistetuista mahdollisuuksista (O)

Nostoja tunnistetuista mahdollisuuksista (O)

MAHDOLLISUUDET

- + Kunnan ylimmän johdon kiinnostus hyte-asioihin lisääntynyt.
- + Hyvinvointisuunnitelmista tullut aiempaa ohjaavampia -> merkitys lisääntyy.
- + Kunnissa voidaan keskittyä hyten edistämiseen. Tehdä selkeitä valintoja ja viedä ne talousarvioon.
- + Alueellinen hyvinvointisuunnitelma voi luoda yhteistä rakennetta käytännön yhteistyölle.
- + Hyvinvointialue voi toimia tukena: asiantuntija-apua hyte-työn osa-alueisiin.
- + Seututoimisto hyte-työn tukena: koordinaattorien verkosto, lausuntopohjat, tietotuotanto.

Nostoja tunnistetuista uhista (T)

Nostoja tunnistetuista uhista (T)

UHAT

- Hyvinvointialue ohjaa kuntien hyvinvointityötä sivusta, ilman dialogia.
- Hyvinvointialue delegoi omia tehtäviään kunnille, esim. kuntoutus.
- Paikallisen tason hyte-yhteistyö liian henkilöitynyttä.
- Tiukka kuntatalous ja sen vaikutukset hyte-palveluihin ja yhdistysten avustamiseen (ei vahvaa lainsäädäntöä tukemassa).
- Alueellisten hyvinvointisuunnitelmien hyte-tavoitteiden määrä liian suuri
-> tavoitteiden saavuttaminen laadukkaasti ei ole mahdollista.
- HYTE-kertoimen rahoitus voi ohjata kuntia keskinäiseen kilpailuun yhteistyön sijaan.
- Valtionavustuksia leikataan -> uhkaa palvelujen kehittämistä ja järjestötoimijoiden toimintaa.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
sijoittuminen hallinnollisesti
kuntaorganisaatioissa 2023 (2024)

Tilannekatsaus

Hyvinvointityön hallinnollinen sijoittuminen kuntien organisaatioissa

Hyte ja vapaa-aika hallinnollisesti <u>osana sivistyspalveluja</u>	Hyte ja vapaa-aika hallinnollisesti <u>omana yksikkönään/ toimialanaan</u>	Hyte konsernihallinnossa, hallinnollisesti <u>erillään vapaa-aikapalveluista ja sivistystoimesta</u>
Kangasala	Lempäälä	Pirkkala
Nokia	Orivesi	Tampere
Vesilahti		
Ylöjärvi		

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Johtopäätöksiä

Johtopäätöksiä ja pohdittavaksi kjk:lle

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä on vahvistunut kunnissa uuden elinvoimaroolin ja hyvinvointialueiden kanssa jaetun tehtävävastuun kautta. Kunnat ovat organisoineet ja resursoineet toimintaa. Työ on vielä kesken.
- Kuntien hyvinvointityössä on kaksi näkökulmaa: 1) kunnan oma hyte-työ sekä 2) kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö.
- Seutuyhteistyöllä voidaan tukea kuntien omaa hyte-työtä ja erityisesti hyte-johdamisen tasoa kuntien toimintamallien edelleen kehittämiseksi.
- Yhteistyön tavoitteena voi olla esim.
 1. kuntien oman hyte-työn kehittäminen toisilta oppien ja edelläkävijöitä benchmarkaten
 2. vaikuttaminen kansalliseen hyte-ohjaukseen (rahoitukseen) ja alueelliseen hyte-työhön
- Yhteistyömallina voi olla kaupunkiseudun kuntien hyte-johdon verkoston teematapaamiset muutaman kerran vuodessa. Toisena yhteistyökohteena voi harkita seudullisesti merkittävän ja muihin seutuyhteistyöteemoihin liittyvän hyte-tiedon tuotantoa.

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

